

Wie schrijft, geniet

“Letters hebben geen tanden. Niets is zo vergevingsgezind als taal” (James Worthy 2017).

1. Inleiding

Schrijfonderwijs is belangrijk voor de (creatieve) ontwikkeling van studenten. Door veel schrijfkilometers te maken, stimuleer je de taalontwikkeling. Studenten leren met schrijfp opdrachten om hun ideeën en gedachten aan anderen over te dragen. Ook kun je, door creatieve en levensechte opdrachten, studenten stimuleren om bij hun eigen stem te komen, wat weer bijdraagt aan hun persoonlijke ontwikkeling. Spelling en grammatica zijn hierbij bijzaak, geen hoofdzaak.

Het schrijven van (creatieve) teksten is uitdagend, plezierig en iedereen kan meedoen. Ook het voorlezen van eigen werk en er feedback op krijgen, vormt een belangrijk onderdeel van het leren. Naar elkaar luisteren werkt aanstekelijk, geeft ontspanning en plezier en helpt een ander weer om op nieuwe gedachten te komen. Kortom: het is ook nog inspirerend.

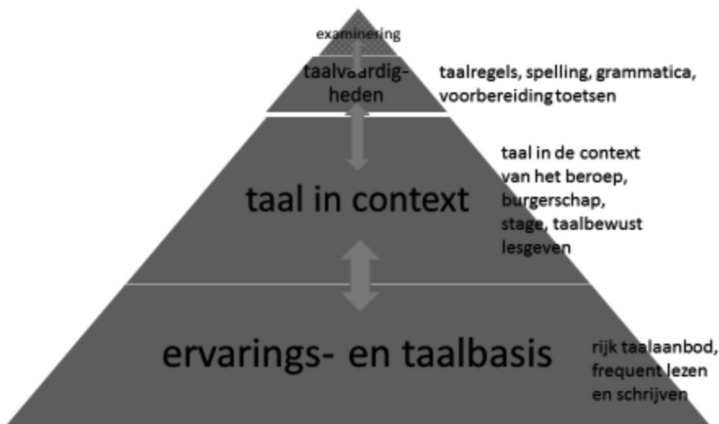
2. Deltion visie

Leren vindt volgens Didau (2015) plaats als er sprake is van ‘duurzaamheid’, ‘transfer’ en ‘rijke verbindingen’. Alleen dan kunnen er wezenlijke veranderingen plaatsvinden bij de leerder. In de mbo-context staat het beroep dat de student wil leren centraal. Daarnaast is het van belang dat hij dat beroep gaat uitoefenen in een maatschappij die hij begrijpt en waarin hij kan functioneren. Daarvoor biedt het onderwijs burgerschapsinhouden aan. De beroepsinhouden ervaart en oefent de student tijdens de stage en in beroepslessen. Hij reflecteert tijdens de opleiding op zijn functioneren als professional, op zijn eigen handelen en op zijn rol in de maatschappij. Actief denken over vakinhouden leert hij onder andere bij Nederlands, door middel van spreken en gesprekken voeren, schrijven en door na te denken over contexten – waar het kan – gerelateerd aan het beroep.

Werken aan de eigen ervarings- en taalbasis doet een student onder andere door het lezen van rijke teksten en boeken (vrij lezen) en door te oefenen met creatief schrijven.

Taal is verweven met alle facetten van het leven en is daarom automatisch een belangrijk onderdeel van het onderwijs. Taal is van cruciaal belang voor het functioneren van studenten in alle vakken, in de stage en voor hun deelname aan de samenleving. Juist op een beroepsgerichte instelling als Deltion College, dat een vanzelfsprekende betekenisvolle context biedt waarin óók taal kan worden geleerd, liggen kansen om taal te integreren in het onderwijs als geheel. Daarom moeten schrijfp opdrachten levensechte opdrachten zijn, die je raken en die echt gaan over waar je iets over te melden hebt.

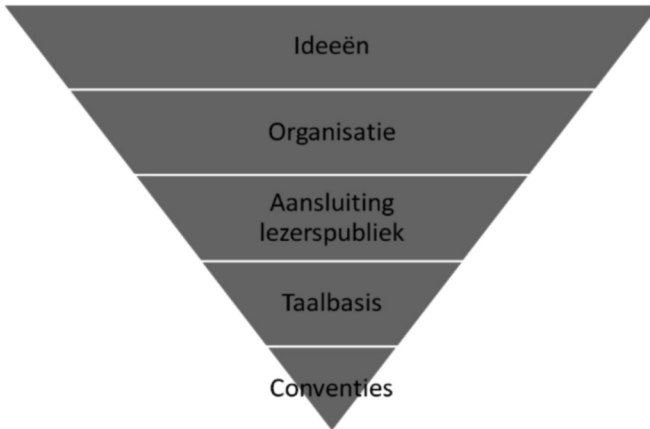
Volgens Smits & van Koeven (2014) is het discutabel of Nederlands echt het vaardigheidsvak is dat er in methodes van gemaakt is. Ze stellen dat we intuïtief denken dat het werkt om hetgeen in de referentieniveaus wordt genoemd letterlijk met studenten te trainen. Volgens hen is ‘tekstbegrip’, ‘woordenschat’ en ‘schrijfvaardigheid’ een kwestie van frequent werken aan de ervarings- en taalbasis, van lees- en schrijfkilometers maken en niet van aangeleerde trucjes. Bij veel studenten is de taalontwikkeling niet toereikend om de teksten en oefeningen in de methode te kunnen begrijpen. Hier is een belangrijke taak voor de opleidingen weggelegd. Door actief met schrijven bezig te gaan, kun je ook vanuit taalachterstand mooie dingen maken. Door frequent te oefenen, krijgt de taalontwikkeling een stimulans. De gewenste situatie binnen het taalonderwijs (Nederlands) ziet er dan uit als in onderstaand model:

Figuur 1 – Visie op taal – Deltion College.

Het geven van feedback is essentieel voor leren. Over het algemeen is het goed om impliciet feedback te geven. Dat kan door *modeling* (het geven van het correcte model) en *recasting* (een fout verbeterd teruggeven) (Ritchhart 2015). Bij het geven van feedback is functionaliteit het uitgangspunt. Voor schrijven, bijvoorbeeld, stellen Smits & van Koeven (2016) dat feedback eerst gericht moet zijn “op de ideeën in de tekst, de

structuur van de tekst en de manier waarop de schrijver een persoonlijke stijl heeft ontwikkeld. Pas in de laatste plaats zou aandacht moeten zijn voor spelling en interpunctie”. Dat, het liefst gericht op de toepassing in hun eigen schrijfproducten, waardoor ze hun eigen werk uiteindelijk kunnen corrigeren. Onderstaande feedback-piramide ondersteunt dit:

Figuur 2 – Feedback-piramide (bron: van Koeven 2016, naar ‘6 + 1 traits of writing’ Culham 2016).

3. Presentatie

In de presentatie geven we wat achtergrond, willen we de deelnemer laten ervaren hoe het is om creatief met schrijven bezig te zijn en willen we in dialoog gaan om samen de visie op (creatief) schrijven verder vorm te geven.

Referenties

Culham, R. (2016). *6+1 Traits of Writing: The Complete Guide for the Primary Grades; Theory and Practice*. New York: Scholastic US.

Didau, D. (2015). *What if everything you knew about education was wrong?* Willington: Crown House Publishing Limited.

Koeven, E. van, F. Schaafsma & G. Vierhuizen, G. (2015). ‘Je vak moet je doen, niet lezen. Vrij Lezen in het entree-onderwijs’. Amsterdam: Stichting Lezen.

Ritchhart, R. (2015). *Creating Cultures of Thinking The 8 Forces We Must Master to Truly Transform Our Schools*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons Inc.

- Schaafsma, F. e.a. (2017). 'Op weg naar effectief onderwijs. Nederlands, rekenen en Engels in mbo context. Visie op Nederlands, rekenen en Engels vanuit het Deltion-onderwijsconcept'. Zwolle: Deltion College.
- Smits, A. & E. van Koeven (2014). "Een methode kiezen voor het MBO". In: *Geletterdheid en Schoolsucces*. Online raadpleegbaar op: <http://geletterdheidenschoolsucces.blogspot.nl/>.
- Smits, A. & E. van Koeven (2016). "Schrijfonderwijs: de 'six and one traits' en meer". In: *Geletterdheid en schoolsucces*. Online raadpleegbaar op: <http://geletterdheidenschoolsucces.blogspot.com/2016/04/schrijfonderwijs-de-six-and-one-traits.html>.
- Stichting Lezen (2017). 'Zo fijn dat het niet fout kan zijn. De invloed van (re)creatief schrijven op lezen'. Amsterdam: Stichting Lezen.
- Worthy, J. (2017). "Een mens kan niets fout doen als hij plezier heeft". In: *Het Parool*. Online raadpleegbaar op: <https://www.parool.nl/columns-opinie/een-mens-kan-niets-fout-doen-als-hij-plezier-heeft~b8da9f2c/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>.